



LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. gegužės 19 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Sigitos Rudėnaitės (kolegijos pirmininkė), Andželio Maciejevski (pranešėjas) ir Egidijos Tamošiūnienės, teismo posėdyje kasacinio rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės E. P. kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. birželio 30 d. sprendimo peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės E. P. ieškinį atsakovei akcinei bendrovei „Lietuvos draudimas“ dėl draudimo išmokos priteisimo.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių draudiko pareigą supažindinti draudėją su draudimo rūšies taisyklėmis, transporto priemonės draudimo sutarties kvalifikavimą kaip vartojimo sutarties bei teismo pareigą *ex officio* (savo iniciatyva, pagal pareigas) vertinti tokios vartojimo sutarties sąlygas sąžiningumo aspektu, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė (draudėja) kreipėsi į teismą su ieškiniu atsakovei (draudikei), prašydama priteisti iš atsakovės 41 220 Eur draudimo išmoką. Nurodė, kad ji, atstovaujama savo sutuoktinio, kreipėsi į atsakovės atstovę S. N. dėl automobilio „BMW 6 640i Coupe“, valst. Nr. (duomenys neskelbtini), draudimo sutarties sudarymo (kasko draudimo). 2018 m. sausio 3 d. elektroniniu laišku draudikės atstovė nurodė, jog tam, kad draudikė galėtų apdrausti transporto priemonę, reikalinga papildoma automobilio apžiūra. Draudimo bendrovės žalos suregulavimo centro ekspertui apžiūrėjus automobilį, jį įvertinus ir padarius nuotraukas, draudikės atstovė S. N. nurodė, kad ieškovė turi pateikti pažymą apie automobilįje sumontuotą saugos įrangą. UAB „Krasa Auto Vilnius“ 2018 m. sausio 15 d. pažymoje Nr. KAV-S18-34 patvirtino, kad ieškovės automobilyje yra sumontuota gamyklinė signalizacija su perimetrine ir ultragarsine salono apsauga, sirena su autonominiu maitinimu, posvyrio daviklis, variklio imobilizatorius bei centrinis užraktas su distanciniu valdymu. Kai ieškovės atstovas persiuntė šią pažymą atsakovės atstovei S. N. (14.44 val.), pastaroji nedelsdama 2018 m. sausio 15 d. 14.58 val. persiuntė ieškovės atstovui draudimo polisą, seriją LD, Nr. 109917155, ir mokėjimo kvitą. Ieškovės atstovas 2018 m. sausio 15 d. atliko mokėjimo pavedimą, sumokėdamas pirmąją 558,16 Eur draudimo įmoką iš keturių. Apie tai, kad yra papildomų draudimo sąlygų, viena iš kurių – būtinybė įrengti papildomą signalizaciją, kurios nesant negalios draudimo apsauga nuo vagysčių, ieškovės atstovas nebuvo informuotas. Jokių papildomų pranešimų apie tai, kad būtų pateikta pažyma apie įrengtą papildomą signalizaciją, ar pranešimo apie draudimo apsaugos nuo vagysčių įvykio dieną nebegaliojo. Nesutikdama su tokia draudikės pozicija, ieškovė kreipėsi į ją su skundu, tačiau draudikė 2018 m. lapkričio 27 d. raštu skundo netenkino, motyvuodama tuo, kad draudimo brokerė buvo supažindinusi ieškovę su visomis draudimo sąlygomis, tarp jų ir su draudimo liudijime esančia sąlyga, kad iki 2018 m. sausio 19 d. draudėja turi transporto priemonėje įrengti vieną iš draudimo liudijime nurodytų apsaugos sistemų ir iki 2018 m. sausio 20 d. pateikti jos įrengimą patvirtinantį dokumentą, kitaip negalios draudimo apsauga nuo vagystės. Nesutikdama su tokia atsakymu, ieškovė kreipėsi į Lietuvos banko Priežiūros tarnybos Finansinių paslaugų ir rinkos priežiūros departamentą su prašymu išspręsti vartojimo ginčą, tačiau Lietuvos bankas 2019 m. sausio 16 d. sprendimu įvykį pripažino nedraudžiamuoju. Ieškovė nurodė, kad nesutinka su atsakovės pozicija ir Lietuvos banko rekomendacinio pobūdžio sprendimų bei prašo teismo išspręsti ginčą, tenkinant ieškimo reikalavimą dėl draudimo išmokos priteisimo, pripažinus automobilio vagystę draudžiamuoju įvykiu.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

3. Vilniaus apygardos teismas 2019 m. rugpjūčio 29 d. sprendimu ieškinį tenkino ir priteisė ieškovei iš atsakovės 41 220 Eur draudimo išmoką.
4. Teismas nusprendė, kad 2018 m. sausio 15 d. sudaryta draudimo sutartis yra vartojimo sutartis, todėl jai taikomos sutarties sąlygų aiškinimo taisyklės, kurios įpareigoja nacionalinį teismą *ex officio* vertinti sutarties sąlygų sąžiningumą, nors vartotojas to neprašė.
5. Teismas nustatė, kad transporto priemonių draudimo liudijime (polise) išvardytos apsaugos sistemos („Sherlog Optimunt“, „Sherlog Premiunt“, „Connex“, „Connex ID“, „Connex ID plus“, „Total Guard“, „Cobra Conex“, „Seklys“, „Sherlog Light“), iš kurių pasirinktinai vieną transporto priemonėje turėjo įrengti draudėjas, nebuvo įvardytos kaip papildomos. Byloje esantys įrodymai patvirtina, kad automobilyje buvo sumontuota gamyklinė signalizacija su perimetrine ir ultragarsine salono apsauga, sirena su autonominiu maitinimu, posvyrio daviklis, variklio imobilizatorius bei centrinis užraktas su distanciniu valdymu. Teismas nusprendė, kad ieškovei, kaip vartotojai, nebuvo tinkamai atskleista sąlyga dėl reikalavimų sumontuoti papildomą signalizacijos sistemą, o ji, neturėdama specialaus išsilavinimo, negalėjo žinoti, ar gamyklinė signalizacija neapėmė vienos iš apsaugos sistemų, nurodytų Transporto priemonių draudimo liudijime.
6. Teismas nurodė, kad draudikė turėjo aiškiai nurodyti ieškovei, kodėl netinka transporto priemonės gamyklinė apsaugos sistema. Kadangi, priklausomai nuo papildomos apsaugos sistemos įrengimo, vartotoja būtų turėjusi patirti išlaidų dėl dar vienos apsaugos sistemos sumontavimo arba sumokėti didesnę draudimo įmoką, toks draudikės reikalavimas vartotojai turėjo būti pagrįstas. Tik turėdama išsamią informaciją apie sutarties sąlygas, ieškovė būtų galėjusi priimti atitinkamą sprendimą.
7. Teismas, ištyręs 2018 m. sausio 15 d. įvykių, susijusių su transporto priemonės draudimo sutarties sudarymu, chronologiją, nustatė, kad byloje pateikti elektroniniai laiškai patvirtina ieškovės teiginį, jog, sutartį sudarius per nepilną valandą, jai nebuvo tinkamai išaiškintos sąlygos dėl papildomų signalizacijos sistemų įrengimo. Teismas nusprendė, kad atliktas draudimo sutarties sudarymo aplinkybių vertinimas teikia pagrindą daryti išvadą, jog atsakovė atsiuntė ieškovei tipinę sutartį, neišaiškinusi, kaip įrengta gamyklinė signalizacija koreliuoja su reikalavimu įrengti papildomą apsaugos sistemą ir kaip tai keičia draudimo sutarties sąlygas (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – [CPK](#)) 185 straipsnio 1 dalis).
8. Atsakovė, atsisakydama išmokėti draudimo išmoką, rėmėsi Transporto priemonių draudimo taisyklių 8.1.12 punktu. Pagal šių taisyklių 8.1.12 punktą nedraudžiamuoju įvykiu laikoma, kai transporto priemonė buvo pavogta nesant jokių tinkamų įrengtų draudimo reikalavimų apsaugos nuo vagysčių priemonių arba neveikiant. Byloje nėra įrodymų, kodėl automobilio gamyklinė signalizacija yra atsakovės (draudikės) pripažinta netinkama, t. y. netinkama apsaugos nuo vagysčių priemone, ir kad apie tai buvo informuota ieškovė.
9. Teismas Lietuvos banko Priežiūros tarnybos Finansinių paslaugų ir rinkos priežiūros departamento direktoriaus 2019 m. sausio 16 d. sprendimą Nr. 242-26, kuriame konstatuota, jog, nepaisant to, kad draudikė nepateikė įrodymų, patvirtinančių Taisyklių kopijos įteikimo ieškovei faktą. Draudimo liudijime buvo aiškiai apibrėžta pareikštos pareigą įsigyti vieną iš nurodytų apsaugos sistemų ir nustatytos jos nesilaikymo pasekmės dėl draudimo apsaugos negaliojimo, vertino tik kaip vieną iš įrodymų. Teismas pripažino, kad minėtas sprendimas motyvų aspektu nėra pagrįstas, nes, Lietuvos bankui nustatius, kad nėra duomenų, jog pareikšėjai buvo nurodyta, kad gamyklinė signalizacija yra pakankama draudimo apsaugai nuo vagystės taikyti, nebuvo pagrindo draudėjai, kaip vartotojai, perkelti sutarties sąlygų išaiškinimo pareigą, nes tai neatitiko Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – [CK](#)) 6.193 straipsnio nuostatų.
10. Teismas, remdamasis [CK](#) 6.193 straipsnyje įtvirtintomis sutarčių aiškinimo taisyklėmis, konstatavo, kad Draudimo liudijime įtvirtintų specialiųjų draudimo sąlygų nuostatose nėra nurodytas terminas „papildomos transporto priemonės apsaugos sistemos“. Ieškovė aiškiai nurodė ir Lietuvos bankas nustatė, jog ieškovei buvo aiškiai nurodyta, kad gamyklinė signalizacija nėra pakankama draudimo apsaugai nuo vagystės taikyti. Byloje nėra pateikta įrodymų: 1) kodėl draudikė reikalauja būtent šių apsaugos sistemų: „Sherlog Optimunt“, „Sherlog Premiunt“, „Connex“, „Connex ID“, „Connex ID plus“, „Total Guard“, „Cobra Conex“, „Seklys“, „Sherlog Light“; 2) kuo skiriasi gamyklinės signalizacijos ir šių signalizacijų techniniai duomenys, t. y. kiek procentine išraiška didėja apsauga nuo vagystės, jei būtų įrengta viena iš apsaugos sistemų („Sherlog Optimunt“, „Sherlog Premiunt“, „Connex“, „Connex ID“, „Connex ID plus“, „Total Guard“, „Cobra Conex“, „Seklys“, „Sherlog Light“).
11. Teismas nusprendė, kad ieškovės ankščiau sudarytos šios transporto priemonių draudimo sutarties neįrodė, jog ji buvo supažindinta su gamyklinių ir kitų montuojamų apsaugos sistemų skirtumais, dėl to būtų galėjęs susiformuoti jos suvokimas dėl papildomos apsaugos montavimo be atskiro išaiškinimo. Visos ieškovės ankščiau sudarytos sutartys buvo ne dėl automobilio, kuro markė BMW, taip pat jose buvo keliami skirtingi reikalavimai (draudžiant „Mercedes Benz A“; buvo reikalaujama, jog automobilyje būtų įrengtas imobilizatorius; draudžiant „Mercedes Benz B 160“ buvo reikalavimas dėl sumontuotos garsinės signalizacijos; draudžiant „Mercedes Benz A 160“ nebuvo jokių papildomų sąlygų).
12. Teismas nusprendė, kad atsakovė be pagrindo atsisakė išmokėti draudimo išmoką, nes juridiniams asmenims yra taikomi didesni sutarčių sudarymo ir vykdymo rūpestingumo standartai. Kadangi ieškovė yra vartotoja, jai taikomi kasacinio teismo pateikti išaiškinimai dėl galimybės nukrypti nuo šalių lygybės principo.
13. Teismas nusprendė, kad atsakovė neįrodė aplinkybių, atleidžiančių ją nuo draudimo išmokos mokėjimo. Kvalifikavus Transporto priemonės draudimo sutartį kaip vartojimo sutartį, jai taikomi atitinkami sutarčių aiškinimo ir silpnosios sutarties šalies apsaugos standartai ([CK](#) 6.193 straipsnio 4 dalis) bei nesąžiningų sutarčių sąlygų kontrolę reglamentuojančios normos, kad transporto priemonės draudimo sutartyje yra individualiai naptartų sąlygų ([CK](#) 6.228* straipsnis). Teismas nusprendė, kad atsakovė neįrodė draudimo apsaugos išlygos, kaip lemiamos draudimo sąlygos, esant gamyklinei signalizacijai, ypač atsižvelgiant į tai, kad ieškovei nebuvo išaiškinta, jog ši signalizacija nėra pakankama draudimo apsaugai nuo vagystės taikyti.
14. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi atsakovės apeliacinį skundą, 2020 m. birželio 30 d. sprendimu panaikino Vilniaus apygardos teismo 2019 m. rugpjūčio 29 d. sprendimą ir priėmė naują sprendimą, kuriuo atmetė ieškimo reikalavimus.
15. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, jog, atsižvelgiant į tai, kad nedraudžiamieji įvykiai pašalina draudiko pareigą mokėti draudimo išmoką *ab initio* (nuo pradžios), atvejai, kai draudikas neprisiima rizikos ir nesuteikia draudimo apsaugos, atitinkamos rūšies draudimo taisyklė turi būti išvardyti aiškiai ir nedviprasmiškai, o draudėjas apie tokius atvejus turi būti tinkamai informuotas ([CK](#) 6.185 straipsnio 2 dalis, Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 92 straipsnio 1 dalies 3 punktas).
16. Apeliacinės instancijos teismas nustatė, kad atsakovė atsisakė išmokėti draudimo išmoką, teigdama, jog šis įvykis laikytinas nedraudžiamuoju, nes ieškovė neįvykdė visų draudimo sutarties sąlygų. Pagal atsakovės patvirtintą Transporto priemonių draudimo taisyklių 8.1.12 punktą, nedraudžiamuoju laikomas įvykis, jei transporto priemonė buvo pavogta nesant jokių tinkamų įrengtų draudimo reikalavimų apsaugos nuo vagysčių priemonių arba neveikiant, arba esant neįjungtai bent viena iš šių priemonių. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad šaly transporto priemonių draudimo sutartimi buvo susitarusios, jog vagystės atveju automobilyje turėjo būti įdiegta papildoma automobilio apsaugos sistema. Tokių sąlygų nustatymas nelaukiantys prieštaraujančių imperatyviosioms normoms ar pažeidžiančių (nobjauniančių) vartotojų teisių, taip pat šios sąlygos suformuluotos pakankamai suprantamai. Kadangi paminėtos aplinkybės lemia įvykio pripažinimą nedraudžiamuoju, teisėjų kolegija nusprendė, jog, nustatęs šių sąlygų pažeidimą, draudikas turi teisę atsisakyti mokėti draudimo išmoką.
17. Teisėjų kolegija pabrėžė, kad draudimo rūšies taisyklės nustatytos sąlygos, lemiančios įvykio pripažinimą nedraudžiamuoju, laikomos esminėmis draudimo sutarties sąlygomis. Kadangi, siekdamas apsaugoti savo turinius interesus žalos atsiradimo atveju, draudėjas gali susitariti dėl kitokių, nei nustatyta draudimo taisyklėse, draudimo apsaugos apimtys, šias sąlygas draudimo sutarties šalims individualizuojant draudimo liudijime, todėl, sprendžiant klausimą dėl draudimo išmokos mokėjimo ar nemokėjimo, turi būti įvertinama, dėl kokių draudimo apsaugos ribų buvo susitarta draudimo sutartimi, be kita ko, atsižvelgiant į tai, ar draudimo apsaugos ribos nustatytos standartinėse ar individualiai aptartose sutarties sąlygose. Jeigu sutarties sąlygos suformuluojamos nepakankamai aiškiai, teismas, sprenddamas šalių ginčą dėl sutarties sąlygų vykdymo, jas aiškina, vadovaudamasis sutarčių aiškinimo taisyklėmis ([CK](#) 6.193 straipsnis).
18. Nagrinėjamu atveju šalys draudimo taisyklėse aiškiai susitarė dėl aplinkybių, kada įvykis yra laikomas nedraudžiamuoju (Taisyklių 8.1.12 punktas). Teisėjų kolegija, įvertinusi, kad šalys atskirai aptarė transporto

priemonės draudimo sąlygas, kurias aiškiai ir suprantamai išdėstė raštu draudimo liudijime ir Taisyklėse, bei jose nurodė aiškias pasekmes (kad draudimo apsauga negalios neužtikrinus tinkamos apsaugos transporto priemonėi), padarė išvadą, jog nagrinėjamu atveju nebuvo pagrindo susiformuoti iškrovės (draudėjos) lūkesčiui, kad ji įgis apsaugą vagystės atveju. Individuali sutarties sąlyga yra sutarčių laisvės principo išraiška ir yra tarp šalių vykusių derybų rezultatas, todėl ji nereikalauja [CK 6.185](#) straipsnyje įtvirtintų apsaugos būdų taikymo, kurių reikalauja standartinės sutarčių sąlygos, kai jas iš anksto parengia viena šalis, nederindama su kita šalimi.

19. Teisėjų kolegija, sprendama dėl to, ar atsakovė tinkamai išaiškino iškrovę pareigą per 5 dienas įdiegti papildomą automobilio apsaugos sistemą, nustatė, kad bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu kaip liudytoja apklausta S. N. nurodė, jog iškrovės atstovui buvo išaiškinta, kad prieš apdraudžiant automobilį reikia pateikti pažymą dėl transporto priemonėje esančios apsaugos sistemos. Draudimo sąlygos buvo derinamos su iškrovės atstovu, šis, gavęs visus reikalingus duomenis ir juos įvertinęs, davė leidimą sudaryti draudimo sutartį.
20. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti, todėl draudikas, prisiimdamas riziką, draudimo sutartimi nustato suteikiamos draudimo apsaugos ribas – nedraudžiamuosius įvykius. Apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad Taisyklių 8.1.12 punkte esanti nedraudžiamoji įvykio sąvoka yra aiški ir nedviprasmiška. Draudimo sutartis sudaryta draudimo taisyklių pagrindu, kurios yra neatskiriama draudimo sutarties dalis. Iškrovė nesilaikė Taisyklių 8.1.12 punkte nustatytų sąlygų; ji nevykdė pareigos laikytis Draudimo taisyklių sąlygų, kurios, teisėjų kolegijos vertinimu, iškrovėi buvo žinomos, nes Draudimo liudijimas buvo siųstas jos atstovui (sutuokiniui) ir byloje nėra jokių duomenų apie tai, kad nuo draudimo sutarties sudarymo (jos išviešinimo) iškrovė būtų atsakovei ar jos atstovei reikšusi pretenzijas dėl papildomos draudimo sąlygos dėl transporto priemonės apsaugos iki ginčo įvykio. Atsakovė draudimo taisyklės buvo paskelbusi interneto svetainėje, todėl draudėja turėjo galimybę su jomis susipažinti. Teisėjų kolegija iškrovės elgesį vertino kaip labai neatsargų, neatsakingą, neužtikrinantį didelės vertės turto tinkamos apsaugos. Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija nusprendė, kad atsakovė turėjo teisę atsisakyti mokėti draudimo išmoką ir dėl draudėjos didelio neatsargumo. Kadangi BMW markės transporto priemonės priskiriamos didesnės vagystės rizikos grupei, todėl iškrovė turėjo pareigą laikytis visas apsaugos priemones, nustatytas Taisyklėse, užtikrindama tinkamą apdrausto turto apsaugą.
21. Teisėjų kolegijos vertinimu, vien papildomos apsaugos sistemos neįrengimas didelės vertės transporto priemonėje jos vagystės atveju yra vienareikšmiškai suprantamas kaip nedraudžiamoji įvykio sąlyga. Todėl draudėja, draudimo sutartyje sutinkama su tokia sąlyga, negalėjo protingai tikėtis, kad ši sąlyga nebūna taikoma. Nurodytas nedraudžiamoji įvykio atvejis suformuluotas taip, kad byloje nekyla abejonių dėl jo aiškumo. Kadangi šalių susitarimas dėl pirmiau nurodytų aplinkybių priskyrimo prie nedraudžiamųjų įvykių neprieštarauja imperatyviosioms teisės normoms, teisėjų kolegija nusprendė, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai įvykį laikė draudžiamuoju.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimų į jį teisiniai argumentai

22. Iškrovė kasaciniu skundu prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. birželio 30 d. sprendimą ir palkiti galioti Vilniaus apygardos teismo 2019 m. rugpjūčio 29 d. sprendimą. Kasacinį skundą grindžia šiais argumentais:
- 22.1. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai ginčo šalių sudarytos turto draudimo sutarties nelaikė vartojimo sutartimi ([CK 6.228'](#) straipsnis), kuriai taikomi sutarčių aiškinimo ir silpnesniosios sutarties šalies apsaugos standartai ([CK 6.193 straipsnio](#) 4 dalis), nesąžiningų sutarčių sąlygų kontrolę reglamentuojančios teisės normos, kai transporto priemonės draudimo sutartyje yra individualiai neaptartų sąlygų ([CK 6.228'](#) straipsnis):
- 22.1.1. Kadangi vartojimo sutartims taikomas nesąžiningų sąlygų kontrolės institutas, įtvirtintas [CK 6.228'](#) straipsnyje, kuriuo į nacionalinę teisę perkelta 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (toliau – ir Direktyva 93/13/EEB), teismas, taikydamas nacionalinės teisės aktų, primtų konkrečiai direktyvai (-oms) įgyvendinti, nuostatas, turi pareigą jas aiškinti kuo labiau atsižvelgdamas į susijusios direktyvos tekstą ir tikslą, kad būtų pasiektas joje nustatytas rezultatas, taip pat atsižvelgdamas ir į atitinkamą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) praktiką. Direktyvoje 93/13/EEB nustatyta apsaugos sistema pagrįsta idėja, kad vartotojo padėtis yra mažiau palanki nei pardavėjo ar tiekėjo tiek dėl galimybių derėtis, tiek dėl informacijos lygio, dėl to jis priverstas sutikti su pardavėjo ar tiekėjo iš anksto nustatytomis sąlygomis ir negali daryti įtakos jų turiniui.
- 22.1.2. [CK 6.228'](#) straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad bet kuri vartojimo sutarties rašytinė sąlyga turi būti išreikšta aiškiai ir suprantamai. Šio reikalavimo neatitinkančios sąlygos laikomos nesąžiningomis. Byloje nebuvo ginčo, kad ginčo šalių sudarytoje transporto priemonės draudimo sutartyje nurodyta sąlyga dėl apsaugos sistemų įrengimo buvo individualiai neaptarta. Tai patvirtino ir byloje apklausta draudikio darbuotoja (liudytoja S. N.).
- 22.1.3. Apeliacinis teismas, nevertindamas ginčo santykių ir sudarytos transporto priemonės draudimo sutarties pagal vartojimo sutartims taikomus standartus ir kriterijus, įtvirtintus [CK 6.228'](#) straipsnio 2 ir 4 dalyse, nukrypo ir nuo kasacinio teismo praktikos, pagal kurią tam, kad būtų įgyvendinta Direktyvos 93/13/EEB 16 konstatuojamoji dalis, nacionalinis teismas turi patikrinti, ar pardavėjas arba tiekėjas, dorai ir teisingai veikdamas vartotojo atžvilgiu, galėjo pagrįstai tikėtis, jog vartotojas būtų sutikęs su tokia sąlyga, jei dėl jos būtų buvę atskirai derėtasi. Priešingai, pirmosios instancijos teismas savo sprendime pagrįstai nurodė, jog draudikė galimai dar ir suklaidino iškrovę, nes neatkėdė antrosios sąskaitos (pasak draudėjos atstovės), su didesne suma) tuo atveju, jei draudimo nurodyta signalizacija nebuvo įrengta, o tai būtų padarę esminę įtaką iškrovės galimybei įvertinti draudikės siūlomas sąlygas, tarp jų ir sąlygą dėl dar vienos signalizacijos įrengimo.
- 22.2. Apeliacinis teismas netinkamai aiškino ir taikė [CK 6.992](#) straipsnio 2 dalį bei nukrypo nuo kasacinio teismo suformuotos praktikos, teigdamas, jog iškrovė neva buvo tinkamai informuota apie Taisyklės ir jų 8.1.12 punkte įtvirtintą nuostatą:
- 22.2.1. Tiek pirmosios instancijos teismas, tiek Lietuvos bankas savo sprendimuose, vertindami draudimo sutarties sudarymo ir draudikės pareigos, prieš sudarant draudimo sutartį supažindinti draudėją su standartinėmis draudimo sutarties sąlygomis, vykdymo aplinkybės, pažymėjo, kad draudikė, žinodama kilusio ginčo pobūdį ir tai, kad iškrovė ginčija supažindinimo su Taisyklėmis faktą, nepateikė į bylą jokių duomenų, neginančių patvirtinančių Taisyklių kopijos įteikimo iškrovei faktą, nors tokia draudikės pareiga yra įtvirtinta CK nuostatose.
- 22.2.2. Tiek pirmosios instancijos teismas, tiek Lietuvos bankas nustatė, jog draudikė nepateikė jokių duomenų, kuriais remiantis būtų galima teigti, kad iškrovei buvo sudaryta galimybė tinkamai susipažinti su šias draudimo sutarties sąlygas detalizuojančių Taisyklių nuostatomis. Nei byloje esantys draudikės darbuotojos ir iškrovės atstovo (sutuokinio) susirašinėjimo el. pašto duomenys, nei draudikės pateiktas el. laiškas, kuriame jos darbuotoja teigia, jog dėl draudimo sutarties sąlygų tarėsi su iškrovės atstovu, nepatvirtina tinkamo supažindinimo su Taisyklėmis fakto.
- 22.2.3. Lietuvos draudiklių asociacijos parengtų Ne gyvybės draudimo sutarčių sudarymo gairių 2.2.4 papunktyje nurodyta, kad, bei prieš sudarant draudimo sutartį draudėjui pateikiamos informacijos apie tai, jog draudimo taisyklės skelbiamos draudiko interneto svetainėje, draudėjui taip pat turi būti pateikta tikslī nuoroda į šias taisykles ir šios nuorodos pagrindu turi būti draudėjui suteikiama galimybė atgaminti taisyklių kopiją. Gairių 2.2.4 papunktyje taip pat nustatyta, kad visais atvejais draudėjui turi būti pasiūlyta pateikti draudimo taisykles patvariojoje laikmenoje. Taisyklių 13.1.1 punkte yra įtvirtinta draudėjo teisė susipažinti su Taisyklėmis ir gauti iš draudikio jų kopiją.
- 22.2.4. Draudimo įstatymo 93 straipsnio 6 dalyje imperatyviai nustatyta, jog draudikas privalo pranešti draudėjui apie siūlomą individualią sąlygą bei jos pasekmes. Ši individualiai aptarta sąlyga galioja tik tuo atveju, kai draudėjas raštu patvirtina susipažinęs su ja ir raštu išreikšia sutikimą, kad sąlyga būtų draudimo sutarties dalis.
- 22.2.5. Teismų praktikoje taip pat laikomasi pozicijos, jog, pasirašytinai nesusipažindinus draudėjo su individualiomis draudimo sutarties sąlygomis, šios sąlygos neįgyja teisinės galios. Tam, kad individuali sąlyga taptų sudėtinė draudimo sutarties dalimi, būtinos šios sąlygos: draudiko pranešimas draudėjui apie siūlomą individualią sąlygą bei jos pasekmes; draudėjo raštinės patvirtinimas apie susipažinimą su individualia sąlyga ir raštinės sutikimas, kad tokia sąlyga būtų draudimo sutarties dalis.
- 22.2.6. Kadangi draudikė nesusipažindino iškrovės su papildoma draudimo sąlyga (įrengti dar vieną signalizaciją), kurios nesant negalios draudimo apsauga nuo vagysčių, nesianti iškrovei pranešimo apie tai, kad būtų pateikta pažyma apie įrengtą papildomą signalizaciją, ar pranešimo, jog nuo 2018 m. sausio 20 d. negalioja draudimas nuo vagystės, pirmosios instancijos teismas padarė pagrįstą išvadą, kad, nesant iškrovės įteiktos Taisyklių kopijos ir nesant pateiktos tikslī nuorodos į Taisykles (jų paskelbimą draudikės tinklalapyje), vien faktas, kad iškrovė sumokėjo draudimo išmoką, nėra pakankamas įrodymas faktui, kad iškrovė buvo supažindinta su Taisyklių sąlygomis, konstatuoti. Todėl apeliacinės instancijos teismo išvada, kuria remiantis Taisyklių paskelbimo faktas interneto puslapyje prilyginamas tinkamam jų įteikimui iškrovei, laikytina nepagrįsta ir prieštaraujanti imperatyviosioms CK normoms ([CK 6.992](#) straipsnio 2 dalis), padaryta nukrypus nuo kasacinio teismo praktikos.
- 22.2.7. Apeliacinės instancijos teismas nesivadovavo byloje esančiais įrodymais, kurie patvirtino, jog iškrovei nebuvo siūstos Taisyklės, nebuvo pateikta tikslī nuoroda į Taisykles draudikės tinklalapyje, iškrovei nebuvo išaiškinta nei Sutartyje, nei Taisyklių 8.1.12 punkte nurodyta sąlyga dėl dar vienos signalizacijos įrengimo būtinumo, t. y. nesusipažindinus su esmine draudimo sąlyga nuo vagystės, kurios neįgyvendinus draudimo apsauga nuo šio įvykio nebus taikoma, nebuvo pagrindo daryti priešingą išvadą nei ta, kurią padarė pirmosios instancijos teismas.
- 22.3. Kadangi byloje esančių įrodymų visuma patvirtina, kad iškrovė nebuvo tinkamai supažindinta su Taisyklių sąlygomis, apeliacinės instancijos teismas, padarydamas priešingą išvadą, pažeidė esminę įrodymų vertinimo taisyklę ([CPK 176 straipsnio](#) 1 dalis), pagal kurią įvertindamas įrodymus teismas gali daryti išvadą apie tam tikrų aplinkybių buvimą tik tada, kai byloje esančių įrodymų visuma leidžia manyti, jog labiau tikėtina atitinkamą faktą buvus, nei jo nebuvus.
23. Atsakovė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo kasacinį skundą atmesti ir palkiti galioti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. birželio 30 d. sprendimą. Atsiliepimas į kasacinį skundą grindžiamas šiais argumentais:
- 23.1. Iškrovė nėra sąžininga, nes bet kokiais būdais, pasitelkdama vis kitus argumentus, siekia gauti draudimo išmoką. Viso ginčo metu (nuo pradinės ikiteisiminio ginčo nagrinėjimo metu pateiktos pretenzijos iki kasacinio skundo pateikimo) iškrovės pozicija kito, atsižvelgiant į nustatytas faktines aplinkybes. Draudikė priėmus sprendimą atsisakyti atlyginti nuostolius, iškrovės pretenzija ir skundas Lietuvos bankui buvo grindžiami tuo, kad ji nebuvo tinkamai supažindinta su ginčo sąlyga. Argumentas, kad ginčo sąlyga yra neaiški, iš esmės atsirado tik po pirmosios instancijos teismo sprendimo, o argumentai, susiję su iškrovės, kaip vartotojos, statuso įvertinimu, – tik kasaciniame skunde. Atsakovė viso proceso metu turėjo pateikti vis naujus argumentus, siekdami atskirti ir besikeičiančią iškrovės poziciją.
- 23.2. Nagrinėdamas iškrovės reikalavimą, Lietuvos bankas, kaip vartotojo teisių apsaugos institucija, nustatė, kad iškrovė ikisutartinį santykių etapą (vykstant deryboms) buvo supažindinta su sąlyga, kuria grindžiamas draudiko sprendimas, turėjo galimybę ir laiko ją įvertinti bei sutiko sudaryti sutartį (pateikė akceptą), todėl draudimo liudijime aptartos sąlygos iškrovei yra privalomos. Kasacinio teismo praktikoje taip pat akcentuojama, kad papildoma vartotojams suteikiama apsauga nedaro išimčių iš vieno svarbiausių privatinės teisės principų – *pacta sunt servanda* (sutarčių reikia laikytis). Todėl vartotojai negali tam nevykdyti tam tikrų prievolių ar naudotis įstatymo jiems suteiktomis vartotojų apsaugos priemonėmis, siekdami nesąžiningai išvengti laisva valia prisiimtų prievolių vykdymo.
- 23.3. Atsakovė neginčija, kad sutartis priskiriama vartojimo sutarčių rūšiai. Ši aplinkybė buvo žinoma ir ginčo nagrinėjimo teisme metu ir į ją buvo atsižvelgta sprendžiant ginčą apeliacinės instancijos teisme. Vien tai, kad apeliacinės instancijos teismas apie tai *expressis verbis* (tiesiogiai) nepasiskė, nereiškia, kad jos nevertino. Be to, ir pati iškrovė kasaciniame skunde tik deklaratyviai nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas neatsižvelgė į jos, kaip vartotojos, statusą, tačiau nenurodo aiškių ir konkrečių pažeidimų, kurie galėjo lemti neteisėną sprendimą.
- 23.4. Aplinkybė, ar iškrovė buvo tinkamai supažindinta su ginčo sąlyga, yra fakto klausimas, kuris jau buvo nustatytas. Susirašinėjimas tarp draudikės buvusios darbuotojos S. N. ir iškrovės atstovo patvirtina, kad 2018 m. sausio 15 d. elektroniniu paštu buvo siųsti draudimo dokumentai. Jų gavimo neneigė ir teismo posėdyje apklausta iškrovės atstovė. Būtent siųstame draudimo polise buvo nurodyta ginčo sąlyga, su kuria, anot iškrovės, ji nebuvo supažindinta. Tiek Lietuvos bankas, tiek apeliacinės instancijos teismas nustatė, kad draudimo liudijimas buvo tinkamai įteiktas iškrovei.
- 23.5. Iškrovei kreipusis į atsakovę su pageidavimu apdrausti minėtą automobilį, draudikė atliko detalų rizikos įvertinimą, kaip tai nustatyta [CK 6.994](#) straipsnyje. Bylos nagrinėjimo metu nustatyta, kad draudikė pageidavo apžūrėti gvyat transporto priemonę, taip pat prašė pateikti duomenis apie automobilį jau sumontuotas apsaugos sistemas. Iškrovei pateikus duomenis apie signalizaciją, buvo nustatyta, kad transporto priemonėje yra sumontuota tik gamyklinė apsaugos sistema, kuri pagal draudikės standartą nėra pakankama ir tinkama. Dėl šios priežasties draudikė sutiko drausti automobilį „K“ rizika visa apimtimi, o „vagystės“ rizika („V“) – tik su sąlyga, jei automobilyje bus sumontuotos papildomos palydovinės apsaugos sistemos, kurios vagystės atveju palengvintų pavogtos transporto priemonės paiešką. Ši sąlyga *expressis verbis* nurodyta draudimo liudijimo „Kita esminė informacija ir papildomos sąlygos“ dalyje.
- 23.6. Draudikė sutinka, kad jai taikoma pareiga supažindinti savo klientą su sudaromos draudimo sutarties sąlygomis. Būtent dėl to atsakovė po atlikto rizikos vertinimo elektroniniu paštu (t. y. raštu) pateikė draudimo pasiūlymą (ofertą) su konkrečiomis sąlygomis ir draudimo kaina (įmokos dydžiu), t. y. pateikė iškrovei įvertinti sudaromos sutarties draudimo liudijimo egzempliorių su esminėmis draudimo sąlygomis. Iškrovė turėjo galimybę susipažinti su šiomis sąlygomis, užduoti klausimus, jei kas nors būtų neaišku. Pateikus polisą iškrovės atstovui elektroniniu paštu, priešingai nei teigia iškrovė, draudimo sutartis dar nebuvo sudaryta. Iškrovė turėjo teisę atsisakyti sudaryti draudimo sutartį (atmesti ofertą) arba sutikti sudaryti draudimo sutartį (patvirtinti ofertą). Iškrovė priėmė pasiūlytas sutarties sąlygas ir sumokėjo pirmąjį draudimo įmoką.
- 23.7. Atsakovė nesutinka, kad ikisutartinį santykių metu nebuvo keliamas klausimas dėl apsaugos sistemų. Iš byloje esančių įrodymų matyti, kad pati iškrovė pateikė dokumentus (pažymą) apie automobilyje jau sumontuotą apsaugos sistemą, o tai leidžia daryti neabejotiną išvadą, kad šios aplinkybės buvo svarbios rizikai įvertinti, polisą pasiūlymui sudaryti. Teismo posėdyje apklausta buvusi draudikės darbuotoja S. N. pažymėjo, kad reikėjo pereiti tam tikras procedūras, nes iš karto drausti šio automobilio jai neleido.

- 23.8. Ieškovei (jos atstovui) buvo sudarytos visos galimybės susipažinti su sudaromos sutarties sąlygomis, tačiau pati ieškovė to nedarė, buvo pasyvi ir nesidomėjo sudaromos sutarties sąlygomis. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad, taikant atidus ir rūpestingą asmens standartą, vartotojas taip pat turi pareigą pasidomėti draudimo sutarties sąlygomis ir taisyklėmis, kurių pagrindu sudaroma draudimo sutartis. Pats ieškovo atstovas teismo posėdyje metu paaiškino, kad neskatė gauto pasiūlymo.
- 23.9. Ieškovei turėjo būti žinoma, kokiomis sąlygomis sudaroma draudimo sutartis, taip pat bendrųjų taisyklių nuostatos, kadangi tai ne pirmą tokio tipo ieškovo draudimo sutartis.
- 23.10. Draudimo sutartis priskiriama fiduciarinėms sutartims, grindžiamoms šalių didžiausio tarpusavio pasitikėjimo principu. Draudikė atskleidė visą reikšmingą informaciją, o pritrūko būtent pačios ieškovės bendradarbiavimo ir atvirumo.
- 23.11. Ieškovo nepagrįstai nurodo, kad ginčo sąlyga yra neaiški. Kasaciniame skunde nurodoma, kad sąlygoje nėra žodžio „papildoma“, tačiau, atsakovės nuomone, tai nedaro sąlygos neaiškios. Ginčo sąlyga yra tinkamai įtvirtinta: ji nurodyta poliso antrame lape atskiroje dalyje, išdėstyta įprastu polisiui šriftu, tinkamai, valstybine kalba; formuojant sąlygą nevartojamos sunkios žodžių konstrukcijos, terminai – iš visų formuluočių labai aiškiai suprantami, kad kalbama apie papildomų apsaugos sistemų sumontavimą ateičiai; sąlyga net vizualiai užima pakankamai didelę lapo dalį, kiekviena iš alternatyvių apsaugos sistemų (jų pavadinimų) aiškumo dėlei dėstoma atskirai.
- 23.12. Iš ieškovo pateiktos UAB „Krasa auto Vilnius“ pažymos matyti, kad automobilyje nėra sumontuota prašoma apsaugos sistema. Akivaizdu, kad, pateikus pažymą, patvirtinančią reikiamą apsaugos lygį, tokia sąlyga sutartyje, ypač su vėlesnėmis įsigaliojimo datomis, nurodymais sumontuoti apsaugos sistemą, nebūtų buvusi nustatyta.
- 23.13. Pirmosios instancijos teismo motyvas, kad papildomų apsaugos sistemų sumontavimas padidintų ieškovo išlaidas, yra visiškai nepagrįstas. Draudimo sutartis yra rizikos sutartis, kuria suteikiama apsauga nėra absoliuti. Sutarties šalys turi teisę susitarti, kad tam tikros rizikos bus prisiimtos tik esant tam tikroms apsaugos sistemoms, kadangi tokia yra įprasta pasaulinė draudiklių ir Lietuvos draudimo veiklos praktika. Rizikos įvertinimas, rizikos valdymas (saugant turtą) yra esminės sutarties sąlygos, leidžiančios draudikui nuspręsti, ar sudaryti draudimo sutartį, kokias rizikas ir kokiomis sąlygomis esant prisiimti.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl draudiko pareigos supažindinti draudėją su draudimo rūšies taisyklėmis

24. Draudimo sutartį patvirtina draudimo liudijimas ([CK 6.989 straipsnio](#) 2 dalis). Paprastai draudimo sutartis sudaroma standartinių sutarčių sąlygų – draudiko parengtų draudimo rūšies taisyklių – pagrindu prisijungimo būdu. Siekiant užtikrinti prisijungimo būdu sudaromos sutarties šalių interesų pusiausvyrą, įstatyme nustatyta pareiga šaliai, parengusiai standartinės sutarčių sąlygas, sudaryti tinkamas galimybes kitai sutarties šaliai, kuri prisijungia prie standartinių sutarčių sąlygų, susipažinti su tomis sutarčių sąlygomis.
25. Jeigu draudimo sutartis sudaroma pagal draudimo rūšies taisykles, parengtas įstatymų nustatyta tvarka, tai draudimo sutarties atitinkamai taikomi [CK 6.185–6.187 straipsniai](#) ([CK 6.992 straipsnio](#) 1 dalis). [CK 6.185 straipsnio](#) 2 dalyje nustatyta, kad sutarties standartinės sąlygos privalomos kitai šaliai tik tuo atveju, jeigu jai buvo sudaryta tinkama galimybė su tomis sąlygomis susipažinti.
26. [CK 6.992 straipsnio](#) 2 dalyje nustatyta, kad draudikas privalo sudaryti sąlygas viešai susipažinti su draudimo rūšies taisyklėmis ir, prieš sudarydamas draudimo sutartį, įteikti jų kopijas draudėjui. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad minėtos dvi draudiko pareigos yra savarankiškos, viena kitos nedubliuoja ir nepanaikina (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. gruodžio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-354-1075/2020, 24 punktas). Tai reiškia, kad nepakanka tik viešai paskelbti draudimo rūšies taisykles, bet kuriuo atveju jas būtina įteikti ir draudėjui prieš sudarant draudimo sutartį. Būtent taisyklių įteikimas draudėjui užtikrina jo informavimą apie konkrečias draudimo sutarties taisykles ir kad būtent tokios galios visą draudimo sutarties laikotarpį. Pats savaime draudimo rūšies taisyklių viešas paskelbimas nereiškia ir neįrodo, kad draudikas įvykdė kitą minėtoje normoje nustatytą pareigą – įteikti draudimo rūšies taisyklių kopiją draudėjui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. gruodžio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-354-1075/2020, 32 punktas).
27. Kasacinis teismas taip pat išaiškino, kad tuo atveju, jeigu draudikas netinkamai įvykdė pareigą supažindinti draudėją su draudimo rūšies taisyklėmis, remiantis [CK 6.185 straipsnio](#) 2 dalimi, tokios taisyklės netampa draudimo sutarties dalimi ir nėra privalomos draudėjui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. gruodžio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-354-1075/2020, 26 punktas).
28. Įstatymas nedetalizuoja draudimo rūšies taisyklių įteikimo būdo, todėl jos gali būti įteiktos tiek fiziškai perduodant draudėjui draudimo rūšies taisykles popierine forma, tik ir elektroniniu būdu skaitmenine forma. Kasacinis teismas savo jurisprudencijoje išaiškino, kad aplinkybė apie kitos šalies tinkamą supažindinimą su standartinėmis sutarčių sąlygomis privalo įrodyti standartinės sąlygas parengusi šalis, todėl, kilus ginčui dėl tinkamo supažindinimo su draudimo rūšies taisyklėmis, būtent draudikas turi pareigą įrodyti, kad tinkamai įvykdė įstatyme įtvirtintą pareigą supažindinti draudėją su draudimo rūšies taisyklėmis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gruodžio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-691-313/2015).
29. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad draudimo sutartis sudaryta 2018 m. sausio 15 d., ieškovo suautoikiniui sumokėjus pirmąją įmoką. Nors draudimo liudijime yra nurodyta, jog draudimo sutarties pasirašymas ir (arba) draudimo įmokos (arba jos dalies) sumokėjimas yra laikomas draudėjo, t. y. ieškovo, patvirtinimu, jog ieškovė yra supažindinta su draudimo taisyklėmis ir jai yra įteikta šių taisyklių kopija, tačiau bylą nagrinėjus pirmosios instancijos teismas, įvertinęs bylos įrodymus, nustatė, jog ieškovei draudimo rūšies taisyklės nebuvo įteiktos. Apeliacinės instancijos teismas šios nustatytos aplinkybės nepripažino nepagrįstai nustatyta, šio fakto neneigia ir atsakovė.
30. Apeliacinės instancijos teismas, nepaneigęs šios pirmosios instancijos teismo nustatytos aplinkybės, netinkamai įvertino šią faktinę aplinkybę bei nepagrįstai pripažino ieškovę žinojus arba turėjus žinoti draudimo taisykles, remdamasis vien jų viešo paskelbimo atsakovės interneto svetainėje faktų, tokiu būdu netinkamai aiškino [CK 6.992 straipsnio](#) 2 dalies ir 6.185 straipsnio 2 dalies normas dėl draudimo taisyklių neįteikimo draudėjui pasekmių.
31. Draudimo taisyklių 8.1.12 punkte nustatyta, jog nedraudžiamuoju įvykiu laikomas įvykis, jeigu transporto priemonė buvo pavogta nesant joje tinkamai įrengtų draudiko reikalaujamų apsaugos nuo vagysčių priemonių arba neveikiant, arba esant neįjungtai bent viena iš šių priemonių, taip pat tuo atveju, kai transporto priemonėje yra įrengta palydovinė sekimo sistema, bet nustoja veikti (netekimas) mobiliojo objekto stebėjimo ir reagavimo paslaugos. Laikoma, kad apsaugos nuo vagysčių priemonės neveikia ir tais atvejais, kai neveikia tik dalis jų funkcijų.
32. Kadangi draudimo taisyklės ieškovei nebuvo įteiktos, todėl, atsižvelgdamą į šios nutarties 27 punkte nurodytą kasacinio teismo praktiką dėl draudimo taisyklių neįteikimo pasekmių, teisėjų kolegija nusprendžia, jog Draudimo taisyklių 8.1.12 punkte nedraudžiamuoju įvykiu taisyklė atsakovei neprivaloma.

Dėl transporto priemonės draudimo sutarties kvalifikavimo kaip vartojimo sutarties ir teismo pareigos ex officio vertinti tokios vartojimo sutarties sąlygas sąžiningumo aspektu

33. Pagal [CK 6.987](#) straipsnio normą draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.
34. Pagal [CK 6.228](#) straipsnio 1 dalį vartojimo sutartimi verslininkas įsipareigoja perduoti vartotojui prekes nuosavybės teise arba suteikti paslaugas vartotojui, o vartotojas įsipareigoja priimti prekes ar paslaugas ir sumokėti jų kainą. [CK](#) nustatytais atvejais vartojimo sutartimis laikomos ir kitos verslininko ir vartotojo sudarytos sutartys.
35. Atsižvelgiant į aptartą vartojimo sutarties apibrėžimą draudimo sutartis, sudaryta fizinio asmens (draudėjo) su draudimo įmone (draudiku), kinant šio fizinio asmens asmeninius poreikius, t. y. atitinkanti [CK 6.228](#) straipsnio 1 dalies požymius, kvalifikuotina kaip vartojimo sutartis.
36. Nagrinėjamoje byloje pirmosios instancijos teismas nustatė, jog šalių sudaryta 2018 m. sausio 15 d. draudimo sutartis dėl automobilio „BMW 6 640i Coupe“ kasko draudimo yra vartojimo sutartis. Ši nustatyta aplinkybė apeliacinės instancijos teisme nebuvo paneigta, ginčo dėl šalių sudarytos draudimo sutarties kvalifikavimo kaip vartojimo sutarties nėra ir kasaciniame teisme.
37. Šalių sudarytos draudimo sutarties (draudimo liudijimo) priede „Kita esminė informacija ir papildomos sąlygos“ yra nurodyta, jog iki 2018 m. sausio 19 d. draudėjas įsipareigoja, kad transporto priemonėje bus įrengtos šios apsaugos (viena iš šių apsaugos sistemų: „Sherlog Optimun“, „Sherlog Premium“, „Comex“, „Connex ID“, „Connex ID plus“, „Total Guard“, „Cobra Connex“, „Seklyt“, „Sherlog Light“); to nepadarius, draudimo apsauga nuo vagystės negalios nuo kitos dienos.
38. Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgdamas į tai, jog draudimo liudijime išvardytos apsaugos sistemos nėra įvardytos kaip papildomos, taip pat į draudimo sutarties sudarymo aplinkybes, jog automobilis draudikės atstovui buvo apžinėtas, atsakovės reikalavimu ieškove pateiktą atsakovei UAB „Krasa Auto Vilnius“ 2018 m. sausio 15 d. pažymą apie automobilioje įmontuotą gamylinę signalizaciją, ir paskui atsakovės atstovė per labai trumpą laiką tarpą atsiuntė el. paštą draudimo liudijimą, ir nebuvo aiškiai ir suprantamai įspėjusi apie gamylinės signalizacijos nepakankamumą bei pareigą sumontuoti papildomą apsaugos sistemą, nusprendė, jog ieškovei nebuvo tinkamai atskleista sąlyga dėl reikalavimo sumontuoti papildomą apsaugos sistemą. Teismas nusprendė, jog specialaus išsilavinimo neturintis asmuo negali žinoti, ar gamylinė signalizacija neapima vienos iš draudimo liudijimo priede išvardytų apsaugos sistemų.
39. Tuo tarpu apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad draudimo sutarties ir draudimo taisyklių sąlygos, įskaitant sąlygą dėl papildomos apsaugos sistemos įrengimo, suformuluotos pakankamai aiškiai ir suprantamai, su draudimo taisyklėmis ieškovė buvo supažindinta, todėl nusprendė, kad, ieškovei nesumontavus papildomos apsaugos sistemos, atsakovė pagrįstai pripažino įvykį nedraudžiamuoju ir atsisakė mokėti draudimo išmoką.
40. Teisėjų kolegija sutinka su ieškovo kasaciniame skunde nurodytais argumentais, jog apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė vartojimo sutarčių sąlygų sąžiningumo kontrolės instituto normas.
41. Pagal kasacinio teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką teismas *ex officio* turi kvalifikuoti vartojimo sutartis ir atlikti tokių sutarčių nesąžiningų sąlygų kontrolę pagal [CK 6.228](#) straipsnio 2 dalyje išdėstytus kriterijus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-272/2011](#); 2012 m. balandžio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-156/2012](#); 2017 m. gegužės 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-245-611/2017](#), 32 punktas; 2018 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-17-701/2018](#), 38 punktas).
42. Kasacinio teismo praktikoje ne kartą išaiškinta, jog sąlygų nesąžiningumą vartojimo sutartyse reglamentuoja [CK 6.228](#) straipsnis, įgyvendinantis 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos Direktyvą 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-17-701/2018](#), 37, 38 punktai). Pagal nusistovėjusią ESTT praktiką, nacionalinis teismas, taikydamas nacionalines teisės aktus, ypač nacionalinio įstatymo, priimto konkrečiai direktyvai (-oms) įgyvendinti, nuostatas, turi pareigą jas aiškinti kuo labiau atsižvelgdamas į susijusios direktyvos tekstą ir tikslą, kad būtų pasiektas joje nustatytas rezultatas (žr., be kita ko, ESTT 2005 m. kovo 10 d. sprendimo byloje *Vasiliki Nikoloudi prieš Organismos Tilepikoinonion Ellados AE*, C-196/02, 73 punktą; 2010 m. sausio 28 d. sprendimo byloje *Uniplex (UK) Ltd prieš NHS Business Services Authority*, C-406/08, 45–46 punktus ir juose nurodytą ESTT praktiką). Taip pat turi būti atsižvelgta į įtaikinamą ESTT praktiką, suformuotą aiškinant direktyvą, kurios įgyvendintos konkrečioje byloje taikytinai nacionalinės teisės aktais, nuostatas.
43. [CK 6.228](#) straipsnio 7 dalyje (kuria perkeliama Direktyvos 93/13/EEB 4 straipsnio 2 dalis) įtvirtintas sąžiningumo kontrolės taikymo ribojimas, nustatant, kad vartojimo sutarties dalyką apibūdinančios sąlygos, taip pat su parduotomis prekėmis ar suteiktomis paslaugomis ir jų kainos atitinkanti susijusios sąlygos neturi būti vertinamos nesąžiningumo požiūriu, jeigu jos išreikštos aiškiai ir suprantamai. Taigi, bendroji taisyklė yra ta, kad tokių sąlygų sąžiningumas nėra vertinamas, nebent jos neatitinka vadinamojo skaidrumo reikalavimo, t. y. nėra išreikštos aiškiai ir suprantamai.
44. Kalbant apie draudimo sutarties sąlygas, Direktyvos 93/13/EEB preambulos devynioliktoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad nėra vertinamas tokiose sutartyse draudžiamąją riziką ar draudiko atsakomybę aiškiai apibrėžiančių arba apibojančių sąlygų nesąžiningumas, nes į šiuos apribojimus atsižvelgiama apskaičiuojant vartotojo mokamos įmokos dydį. Pažymėtina, kad ESTT pareigą patikrinti, ar konkreči draudimo sutarties sąlyga ar apribojimo draudžiamąją riziką ar draudiko atsakomybę ir nustato esminės prievoles pagal nagrinėjamą draudimo sutartį, nustatė nacionaliniam teismui (žr. ESTT 2015 m. balandžio 23 d. sprendimo byloje *Jean-Claude Van Hove prieš CNP Assurances SA*, C-96/14, 36 punktą).
45. Pasak ESTT, prie sąvokos „pagrindinis sutarties dalykas“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 93/13/EEB 4 straipsnio 2 dalį, priskirtinomis sutarties sąlygomis reikia laikyti tas, kuriose įtvirtintos esminės prievoles pagal šią sutartį ir kurios, būdamos tokios, apibrėžia šią sutartį (žr. ESTT 2010 m. birželio 3 d. sprendimo byloje *Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid prieš Asociación de Usuarios de*

Servicios Bancarios (Ausbanc), C-484/08, 34 punktą; 2014 m. balandžio 30 d. sprendimo byloje *?rp?d K?slar, Hajnalka K?slernė R?bai prieš OTP Jelz?logbank Zrt*, C-26/13, 49 punktą).

46. Kasacinis teismas formuoja nuoseklia praktiką, kad nedraudžiamieji įvykiai yra esminė draudimo sutarties sąlyga, todėl jie draudimo sutartyje turi būti apibrėžti aiškiai ir nedviprasmiškai; turi būti aiškiai nurodyti įvykiai ar veiksmai, kurių rizikos draudikas draudimo sutartimi neprisiima ir kurių atveju jis neturi pareigos mokėti draudimo išmoką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-461-378/2017, 24 punktas).
47. Teisėjų kolegija pažymi, kad draudimo sutartis yra rizikos sutartis, draudimo sutarties sąlygas nulemia rizika, jos pobūdis. Įvertinti, ar rizika yra draudžiama, bei nustatyti rizikos draudimo sąlygas yra draudiko teisė (Draudimo įstatymo 92 straipsnio 1 dalis (redakcija, galiojusi nuo 2017 m. kovo 1 d. iki 2018 m. gegužės 3 d.). Draudimo rizika, lemianti draudimo sąlygas, daro įtaką įvykių vertinimui kaip draudžiamųjų ar nedraudžiamųjų, taip pat draudimo apsaugos išlygoms.
48. Kasacinio teismo praktikoje yra išaiškinta, kad sutartyje nustatyti draudžiamieji ir nedraudžiamieji įvykiai apibrėžia draudiko prisiimanos rizikos mastą, draudimo sutarties apimtį ir ribas. Nedraudžiamųjų įvykių laikytinas atstikimas, kai įvyksta į draudimo rizikos apibrėžtį patenkančios įvykis, tačiau sąlygų yra susitarusios, kad dėl konkrečių aplinkybių ir savitų aiškiai draudimo sutartyje nustatytų sąlygų šis įvykis nelemia draudimo pareigos išmokėti draudimo išmoką. Dėl skirtingų sukeliamų teisiųjų padarinių nedraudžiamuosius įvykius reikia atriboti nuo draudimo sutarties sąlygų, kurias pažeidus draudikas gali atsisakyti mokėti draudimo išmoką. Tokie sąlygos yra susijusios su draudimo sutarties vykdymu, sutarties sąlygų laikymusi. Nedraudžiamieji įvykiai pašalina draudiko pareigą mokėti draudimo išmoką *ab initio* (iš anksto), o sąlygų, kurių nevykdymas leidžia draudikui nemokėti draudimo išmokos, buvimas įpareigoja draudiką arba ginčą sprendžiantį teismą vertinti draudėjo kaltę, draudimo sutarties pažeidimo sunkumą, jo priežastinį ryšį su draudžiamųjų įvykiu, žalą, atsiradusios dėl pažeidimo, dydį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-461-378/2017, 22 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika).
49. Pažymėtina, kad pagal [CK 6.228⁴](#) straipsnio 2 dalį galima sąžiningumo kontrolė tik tokių sąlygų, kurios nebuvo individualiai aptartos. Pagal [CK 6.228⁵](#) straipsnio 4 dalį individualiai neapartomis laikomos vartojimo sutarties sąlygos, kurių parengimui negalėjo daryti įtakos vartotojas, ypač jeigu tos sąlygos nustatytos iš anksto verslininko parengtoje standartinėje sutartyje. Pareiga įrodyti, kad tam tikra vartojimo sutarties sąlyga buvo aptarta individualiai, tenka verslininkui.
50. Pirmosios instancijos teismas, įvertinęs draudimo sutarties sudarymo aplinkybes, pagrįstai nusprendė, kad draudimo liudijimo priede nurodyta sąlyga dėl šiame priede nurodytos apsaugos sistemos sumontavimo nebuvo individualiai aptarta, ieškove negalėjo daryti įtakos šios sąlygos parengimui, kad buvo ieškovei pateikta tipinė sutartis, jai nebuvo paaiškinta, kaip įrengta gamyklinė signalizacija koreliuoja su reikalavimu įrengti papildomą apsaugos sistemą ir kaip tai keičia draudimo sutarties sąlygas. Todėl teisėjų kolegija sutinka su pirmosios instancijos teismo išvada, jog minėta draudimo liudijimo priede esanti sąlyga dėl papildomos apsaugos sistemos sumontavimo nebuvo tinkamai išaiškinta ieškovei, t. y. nebuvo išreikšta aiškiai ir suprantamai, kaip to reikalaujama pagal [CK 6.228⁶](#) straipsnio 7 dalį ir Direktyvos 93/13/EEB preambulos 19 konstatuojamąją dalį.
51. [CK 6.228⁷](#) straipsnio 2 ir 6 dalys nustato kriterijų, kurie turi būti taikomi siekiant kvalifikuoti vartojimo sutarties sąlygos nesąžiningumą, sistemą. Kasacinis teismas apibendrintai yra išskyręs du nesąžiningų sutarčių sąlygų arba sąžiningumo kontrolės aspektus: procedūrinį (t. y. sąlygų įtraukimo į sutartį kontrolę) ir materialinį (sutarties turinio kontrolę) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-17-701/2018, 36 punktas; 2018 m. liepos 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-289-1075/2018](#), 46 punktas; 2019 m. balandžio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-152-1075/2019, 31 punktas). Procedūrinis sąžiningumo kontrolės aspektas dar kitaip vadinamas skaidrumo reikalavimu. Atsižvelgiant į tai, koks kriterijus yra taikomas, gali skirtis ir taikytinos teisės pasekmės.
52. Sutarčių sąlygos neatitinka skaidrumo reikalavimo, jei jos nėra išreikštos aiškiai ir suprantamai. Atsižvelgiant į ESTT Direktyvos 93/13/EEB taikymo aspektu suformuotą praktiką, skaidrumo reikalavimo apimtį neturi būti susiaurinta iki suprantamumo tik formaliojo ir gramatinio aspektais, skaidrumo reikalavimas turi būti suprantamas plačiai; siekiant laikytis skaidrumo reikalavimo vartotojui ne tik svarbu, kad prieš sudarant sutartį jam būtų pateikta informacija dėl įsipareigojimo sąlygų, bet ir aiškiai bei suprantamai išdėstytos sutarties sąlygos tam, kad vartotojas, remdamasis aiškiais ir suprantamais kriterijais, galėtų įvertinti dėl to jam kylančius ekonominius padarinius ir nuspręsti, ar nori sudaryti sutartį su verslininku priimančias iš anksto jo suformuluotas sąlygas. ESTT yra pažymėjęs, kad net jei sutarties sąlyga gramatiškai suformuluota teisingai, vartotojas galėjo nesuprasti sąlygos reikšmės. Klausimą, ar vartotojas galėjo suprasti sutarties sąlygą, teismas turi spresti atsižvelgdamas į visas faktines aplinkybes ir į pastabumo lygį, kurio galima tikėtis iš vidutinio, pakankamai informuoto ir protingai pastabaus bei nuovokaus vartotojo (žr., be kita ko, 2014 m. balandžio 30 d. sprendimą byloje *Bogdan Matei, Ioana Ofelia Matei prieš SC Volksbank Romania SA*, C-143/13; 2015 m. balandžio 23 d. sprendimą byloje *Jean-Claude Van Hove prieš CNP Assurances SA*, C-96/14).
53. Materialinis nesąžiningų sąlygų kontrolės kriterijus nustatytas [CK 6.228⁸](#) straipsnio 2 dalyje, kuri įtvirtina, kad nesąžiningomis laikomos vartojimo sutarčių sąlygos, kuromis dėl sąžiningumo reikalavimo pažeidimo iš esmės pažeidžiama šalių teisių ir pareigų pusiausvyrą vartotojo naudai. Taip pat šioje dalyje įtvirtintas sąrašas kriterijų, kuriems esant preziumuojama, kad sutarties sąlygos yra nesąžiningos. Be to, remdamasis [CK 6.228⁹](#) straipsnio 3 dalimi, teismas gali pripažinti nesąžiningomis ir kitokias vartojimo sutarties sąlygas, jeigu jos atitinka [CK 6.228¹⁰](#) straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus; pareiga įrodyti, kad šio straipsnio 2 dalyje nustatyta sutarties sąlyga nėra nesąžininga, tenka verslininkui.
54. ESTT yra nurodęs, kad, norint sužinoti, ar dėl sąlygos atsiranda „ryškus“ iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų neatitikimas vartotojo naudai, reikia atsižvelgti į nacionalinės teisės nuostatas, jos taikytinos tuo atveju, kai nėra susitarimo tarp šalių. Būtent atlikdamas tokią lyginamąją analizę nacionalinis teismas galės įvertinti, ar, ir prireikus – kiek, dėl sutarties vartotojas atsiduria nepalankesnėje teisinėje situacijoje, palyginti su nustatyta įgaliojančioje nacionalinėje teisėje. ESTT pabrėžė ir tai, kad svarbu konstatuoti, jog atsižvelgiant į Direktyvos 93/13/EEB 16 konstatuojamąją dalį nacionalinis teismas šiuo tikslu turi patikrinti, ar pardavėjas arba tiekėjas, dorai ir teisingai veikdamas vartotojo atžvilgiu, galėjo pagrįstai tikėtis, jog vartotojas būtų sutikęs su tokia sąlyga, jei dėl jos būtų buvę atskirai derėtasi (ESTT 2013 m. kovo 14 d. sprendimas byloje *Mohamed Aziz prieš Caixa d'Estalvis de Catalunya, Tarragona i Manresa (Catalunyacaixa)*, C-415/11, 68–69 punktai; 2013 m. lapkričio 14 d. sprendimas byloje *Banco Popular Español SA prieš Maria Teodolinda Rivas Quichimbo, Wilmar Edgar Cui Pérez ir Banco de Valencia SA prieš Joaquín Valdeperas Tortosa, M.A. Miret Jaume*, C-537/12 ir C-116/13, 65 punktas).
55. Tipinės (standartinės) sutarties individualiai neaparta sąlyga laikoma nesąžininga, jeigu, nepaisant sąžiningumo reikalavimo, dėl jos atsiranda didelis neatitikimas tarp iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų vartotojo naudai. Norėdamas įvertinti, ar sutarties sąlyga, kuria grindžiamas jam pateiktas nagrinėti ieškiny, nesąžininga, teismas privalo atsižvelgti į visas kitas sutarties sąlygas. Atitinkamai sutarties sąlygų aiškumas ir suprantamumas vertinamas pagal konkrečias bylos aplinkybes, apibūdinančias vartotojo sugebėjimus suprasti tikrąją sutarties sąlygų turinį, bei atsižvelgti į vidutiniškai informuoto, protingai apdairaus ir atidaus vartotojo supratimo standartą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-131-378/2019](#), 46 punktas).
56. Nagrinėjamoje byloje apeliacinės instancijos teismas savo sprendimą motyvavo tuo, kad atsakovė aiškiai ir suprantamai išdėstė raštu draudimo liudijime ir draudimo taisyklėse esminę sąlygą dėl dar vienos signalizacijos įrengimo bei juose nurodė aiškias pasekmes, kad, neužtikrinus tinkamos apsaugos transporto priemonėi, draudimo apsauga negalios, ir jo pagrindu padarė išvadą, jog nebuvo pagrindo susifokiuoti ieškovei (draudėjos) lūkesčiais, kad ji įgis apsaugą vagystės atveju. Tačiau apeliacinės instancijos teismas visiškai neatsižvelgė į tai, kad nagrinėjamu atveju buvo sudaryta vartojimo sutartis, ir *ex officio* nevertino draudimo liudijimo priede nurodytos sąlygos pagal byloje nustatytas faktines aplinkybes skaidrumo ir sąžiningumo ieškovei atžvilgiu aspektu, neatsižvelgė į pirmiau aptartą kasacinio teismo ir ESTT praktiką.
57. Teisėjų kolegija pažymi, jog transporto priemonės kasko draudimas suprantamas kaip plačios apimtys draudimas, greta kitų draudimo rizikų apimančias ir automobilio vagystę. Vertinant draudimo sutarties sąlygas, nustatancias atsakovės įsipareigojimų turinį, visų pirma pažymėtina, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai akcentavo, jog draudimo sutartyje išvardytos apsaugos sistemos nėra įvardytos kaip papildomos, kad ieškovei nebuvo aiškiai ir suprantamai išaiškinta pareiga sumontuoti vieną iš draudimo liudijimo priede nurodytų apsaugos sistemų. Byloje nesant įrodymų, kaip atsakovė įvertino UAB „Krašta Auto Vilnius“ 2018 m. sausio 15 d. pažymą, pirmosios instancijos teismas pagrįstai nusprendė, kad ieškovei nebuvo tinkamai atskleista sąlyga dėl reikalavimo sumontuoti papildomą apsaugos sistemą. Atsižvelgiant į šioje byloje nustatytas faktines aplinkybes, nėra pagrindo tikėtis, kad vidutinis, pakankamai informuotas ir protingai pastabaus bei nuovokaus vartotojas suprato, jog gamyklinė signalizacija neapima nė vienos iš apsaugos sistemų, nurodytų transporto priemonės draudimo liudijime. Tačiau pirmosios instancijos teismas nepasiskėdė dėl šios sąlygos skaidrumo, t. y. ar ji ieškovei kaip vartotojai buvo tinkamai atskleista ir ar dėl šios sąlygos atsiranda „ryškus“ iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų neatitikimas vartotojo, t. y. ieškovei, naudai, ir ar dėl to ši sąlyga gali būti netaikoma ieškovei.
58. Kartu atkreiptinas dėmesys į tai, kad, nesant aiškios nuorodos į draudimo taisykles, nebuvo aiškiai ir suprantamai apibrėžtas draudimo sutarties sąlygų santykis su draudimo taisyklėmis bei teisinės pasekmės, kurios kyla, jei draudėjas nevykdo nustatytos pareigos įrengti automobilį vieną iš nurodytų apsaugos sistemų. Kaip minėta, atsakovė (draudikė), atsisakydama išmokėti draudimo išmoką, rėmėsi Draudimo taisyklių 8.1.12 punktu, nors nesuteikė visos išsitarinės informacijos draudėjai (ieškovei), nesupažindino jos su draudimo taisyklėmis, o pačios taisyklės ieškovei nebuvo įteiktos.

Dėl bylos procesinės baigties

59. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė vartojimo sutarties reglamentuojančias teisės normas, nukrypo nuo kasacinio teismo formuojamos praktikos vertinant vartojimo sutarčių sąlygas skaidrumo ir sąžiningumo aspektu, todėl apeliacinės instancijos teismo sprendimas naikintinas. Atsižvelgiant į tai, kad draudimo liudijimo priede nurodytos sąlygos dėl apsaugos sistemos sumontavimo vertinimas skaidrumo ir sąžiningumo aspektu, taip pat tai, ar ši sąlyga nesukelia „ryškios“ teisių ir pareigų disproporcijos ieškovei, yra susiję su faktinių aplinkybių nustatymu ir jų įvertinimu, o kasacinis teismas faktinių aplinkybių nenustato ([CPK 353](#) straipsnio 1 dalis), byla perduotina iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

60. Kasaciniam teismui nusprendus, kad byla perduotina apeliacinės instancijos teismui nagrinėti iš naujo, patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimas paliktinas spresti apeliacinės instancijos teismui.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. birželio 30 d. sprendimą panaikinti ir grąžinti civilinę bylą iš naujo nagrinėti Lietuvos apeliaciniam teismui.
Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai
Macejevskis
Rudėnaitė

Andžej

Sigita
Egidija Tamošiūnienė